

Uchwała
Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym
podjęta w trybie uzgodnienia w trybie obiegowym
w dniach 18–29 grudnia 2025 r.
na podstawie § 5a ust. 2 Regulaminu Krajowej Rady
Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym

w sprawie zarekomendowania Ministrowi Sprawiedliwości zmian
w Rozporządzeniu z 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego
urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury
(tekst. jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 753)

Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym po przeprowadzeniu uzgodnienia w trybie obiegowym na podstawie § 5a ust. 2 Regulaminu Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym zwraca się do Ministra Sprawiedliwości o jak najszybsze przyjęcie następujących zmian w Rozporządzeniu z 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (tekst. jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 753), gdyż ułatwią one i usprawnią codzienną pracę prokuratorów, a jednocześnie nie wymagają zmian ustawowych:

- 1. Sprecyzowania wymagają uregulowania § 28 i § 30 o wskazanie kategorii spraw, które prowadzi odpowiednio prokuratura regionalna i prokuratura okręgowa** (podobnie jak jest to ujęte w przypadku właściwości sądów okręgowych), w tym zasadne jest obligatoryjne utworzenie w prokuraturach okręgowych działów bądź wydziałów obejmujących zakresem swojej właściwości prowadzenie i nadzorowanie spraw o przestępstwa z wykorzystaniem Internetu oraz zaawansowanych technologii i systemów informatycznych (cyberprzestępczość). Ewentualnie prokurator okręgowy powinien obligatoryjnie powierzać prowadzenie i nadzorowanie powyższych spraw jednemu lub kilku prokuratorom z uwagi na konieczność systematycznej i prawidłowej koordynacji tego typu przestępstw, wzrost liczby tego typu przestępstw i znacznej ich szkodliwości społecznej oraz konieczność

zwiększenia wykrywalności tego typu przestępstw. Zlikwidowane natomiast powinny być możliwości utworzenia w prokuraturach regionalnych i okręgowych działów w zakresie prowadzenia i nadzoru spraw dotyczących błędów medycznych.

2. **Zasadne jest nadanie § 40 ust. 4 następującego brzmienia:** *„Prokurator przełożony, o którym mowa w ust. 2, oraz prokurator bezpośrednio przełożony, o którym mowa w ust. 3, przejmują odpowiedzialność za wykonaną czynność; prokurator występujący z żądaniem jest obowiązany wykonać polecenie. W treści postanowienia, zarządzenia lub innego pisma stanowiącego realizację polecenia prokurator wskazuje, że czynność wykonywana jest na polecenie prokuratora przełożonego ze wskazaniem jego imienia i nazwiska, stanowiska służbowego oraz pełnionej funkcji”.*

Zmiana ta zapewni transparentność zewnętrzną w zakresie autorstwa decyzji podejmowanych w ramach zhierarchizowanej struktury jednostek organizacyjnych prokuratury.

3. **Zasadne jest nadanie § 46 ust. 7 zd. 2 następującego brzmienia:** *„Skierowanie wniosku o pomoc prawną dopuszczalne jest tylko w sytuacji, gdy sąd nie wyraża zgody na udział prokuratora w rozprawie lub posiedzeniu przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających udział w rozprawie na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku”.*

Zasadą powinna być obsada rozprawy przez autora aktu oskarżenia. Rozwiązanie takie pozwoli na realizację tej zasady bez zbędnych obciążeń czasowych i finansowych związanych z obsadą rozpraw odległych geograficznie od jednostki prokuratury autora aktu oskarżenia.

4. **Zasadne jest nadanie § 48 ust. 5 następującego brzmienia:** *„Przepisu ust. 1-4 nie stosuje się do korespondencji dotyczącej czynności w toku prowadzonego lub nadzorowanego postępowania przygotowawczego, którą podpisuje prokurator prowadzący lub nadzorujący to postępowanie”.*

Prokurator referent sprawy obecnie nie może samodzielnie zwrócić się do jednostki wyższego szczebla o wypożyczenie akt sprawy, udzielenie informacji z akt danego postępowania, uzyskanie

kopii materiałów itp., podczas gdy korespondencja taka nie jest w żaden sposób związana z podległością służbową – byłby to odpowiednik występowania do innej instytucji na podstawie art. 15 § 2 k.p.k.

5. **Zasadne jest nadanie § 50. pkt 1 następującego brzmienia:** „*Prokuraturze Krajowej – Prokurator Krajowy; w Wydziałach Zamiejscowych DPZiK PK – Prokurator Krajowy, na podstawie wniosku właściwego Naczelnika WZ uwzględniającego czas pracy sądów na terenie właściwości danego Wydziału bądź czas pracy Prokuratury Regionalnej – zgodnie z właściwością miejscową Wydziału Zamiejscowego*”.
6. **Zasadne jest nadanie § 52 następującego brzmienia:** „1. *Na miejscu zdarzenia, którego skutkiem jest śmierć człowieka, a także innych wskazanych przez kierownika jednostki, czynności procesowe wykonują osobiście prokuratorzy lub kierują ich przebiegiem.*
2. Prokuratorzy Prokuratury Krajowej, w tym wydziałów zamiejscowych Prokuratury Krajowej, prokuratur regionalnych oraz prokuratury okręgowych, a także prokuratorzy delegowani do tych jednostek, pełnią dyżury, których mowa w ust. 1, na potrzeby prokuratury rejonowej mającej siedzibę w miejscowości, w której zamieszkują, albo prokuratury rejonowej położonej najbliżej miejsca ich zamieszkania.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą prokuratora bezpośrednio przełożonego, prokuratorzy, o których mowa w ust. 2, mogą pełnić dyżury, na potrzeby prokuratur rejonowych mających siedzibę w miejscowości, w których swoją siedzibę posiada jednostka, w której wykonują obowiązki.
4. Dyżury zdarzeniowe realizują wszyscy prokuratorzy, chyba że kierownik jednostki na wniosek prokuratora, uwzględniając jego sytuację rodzinną, osobistą lub inny uzasadniony powód, zarządzi inaczej.
5. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 4, musi uwzględniać zakaz dyżurowania w porze nocnej, niedziele i święta, kobiet w ciąży oraz, bez ich zgody, prokuratorów sprawujących pieczę nad osobą wymagającą stałej opieki lub dzieckiem do ukończenia 8 roku życia.
6. Prokurator okręgowy może, mając na uwadze potrzeby podległych mu prokuratur rejonowych, w tym liczbę zdarzeń których skutkiem jest śmierć człowieka, obszar właściwości miejscowej prokuratur re-

jonowych, a także liczbę prokuratorów dyżurujących dla potrzeb danej prokuratury rejonowej, zarządzić pełnienie dyżuru zdarzeniowego przez jednego prokuratora na potrzeby kilku prokuratur rejonowych. Zarządzenie obowiązuje także prokuratorów, o których mowa w ust. 2, którzy zadeklarowali wolę dyżurowania dla potrzeb jednej z prokuratur rejonowych, których zarządzenie dotyczy.

7. Prokurator Krajowy, regionalny i okręgowy sporządzają wykazy prokuratorów wykonujących czynności w kierowanych przez nich jednostkach, zobowiązanych do realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, wskazując sposób bezpośredniego kontaktowania się z prokuratorem pełniącym dyżur, oraz w porozumieniu z prokuratorami rejonowymi określi, w drodze zarządzenia, szczegółowy harmonogram pełnienia dyżurów.

8. Wykazy oraz harmonogram, o których mowa w ust. 7, prokurator rejonowy przesyła właściwemu komendantowi Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i innym stosownym służbom wraz z wykazem prokuratorów pełniących dyżur zdarzeniowy.

9. Wykazy oraz harmonogram, o których mowa w ust. 7, podlegają bieżącej aktualizacji.

10. Prokurator regionalny lub okręgowy może, mając na uwadze sprawność realizacji dyżurów, podpisać z właściwym komendantem Policji porozumienie dotyczące transportu prokuratora pełniącego dyżur na miejsce zdarzenia. W przypadku korzystania przez prokuratora z własnego środka transportu, przysługuje mu zwrot kosztów na podstawie przepisów o delegacjach pracowniczych”.

Jednym z podstawowych obciążeń prokuratorów w prokuraturach rejonowych, w szczególności w małych jednostkach, jest pełnienie dyżurów poza godzinami urzędowania i w dni wolne od pracy. O ile w prokuraturach, w których obowiązki wykonuje ok. 20 prokuratorów, dyżury takie przypadają średnio dwie doby w miesiącu (przy dyżurze 24-godzinnym) albo dwa tygodnie w roku (przy dyżurze 7-dniowym), to w prokuraturach 3-5 osobowych – nawet zakładając, że wszyscy prokuratorzy z przyczyn rodzinnych lub zdrowotnych mogą dyżurować – spędzają oni na dyżurze do 1/3 roku. Taki nierówny podział zadań, wobec równości wynagrodzenia i nieodpłatności dyżurów, które są czasem pracy prokuratora, jest w sposób oczywisty dyskryminujący. Jeśli chodzi o obciążenie

dyżurem, to nie ma większego znaczenia, czy na terenie właściwości miejscowej danej jednostki dochodzi do wielu zdarzeń poza godzinami urzędowania prokuratury, czy też do ich niewielkiej ilości, bo głównym problemem związanym z pełnieniem dyżuru jest konieczność pozostawania w gotowości, co już samo w sobie uniemożliwia zbytne oddalenie się poza właściwość miejscową jednostki (choćby po to, żeby zrobić zakupy w większym mieście), korzystanie w dóbr kultury czy sportu, a nawet spotkań rodzinnych czy towarzyskich, gdyż zawsze, w każdym istnieje ryzyko wezwania prokuratora na zdarzenie.

Obecnie obowiązujące przepisy regulaminu pomagają na wsparcie prokuratur rejonowych w ramach dyżuru zdarzeniowego, ale w zasadzie odnoszą się wyłącznie do jednostek położonych w dużych miastach, gdzie mają swoje siedziby prokuratury okręgowe lub regionalne. Zasada jest bowiem, że prokuratorzy z tych jednostek dyżurują w ramach właściwości miejscowej jednej z prokuratur rejonowych położonych w miejscowości, gdzie ma siedzibę ich jednostka okręgowa albo regionalna. Wyjątkowo, prokurator przełożony może wyrazić zgodę na dyżurowanie przez nich w jednostce położonej w miejscowości ich zamieszkania albo w jednostce najbliższej. Dodać należy, że do dyżurowania nie są zobowiązani prokuratorzy Prokuratury Krajowej, w tym wydziałów zamiejscowych. Tym samym, najmniejsze prokuratury rejonowe, znajdujące się małych miejscowościach, szczególnie te, w okolicy których nie zamieszkuje żaden prokurator z jednostki wyższego szczebla, nadal pozostają bez wsparcia. Co więcej, zdarza się, że prokuratorzy prokuratur okręgowych i regionalnych wybierają taką jednostkę, w której chcą pełnić dyżur, gdzie jest on dobowy i gdzie prokuratorów jest najwięcej, a więc dążąc do tego, by dyżurować jak najrzadziej. Przykładem takiej postawy mogą być prokuratorzy Prokuratury Okręgowej w Płocku, którzy w zasadniczej większości dyżurują na terenie Płocka, a więc dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Płocku, nawet jeśli zamieszkują w odległych miejscowościach (choćby w Płońsku), co powoduje, że dyżury w Prokuraturze Rejonowej w Płocku są pełnione przez prokuratorów tej jednostki i prokuratorów Prokuratury Okręgowej bardzo rzadko, gdyż łącznie dyżuruje tam ponad 40 prokuratorów. Równocześnie w dwóch

oddalonych o kilkanaście kilometrów prokuraturach (w Gostyninie i Sierpcu) dyżuruje po 3-4 prokuratorów.

Stąd wydaje się zasadne umożliwienie prokuratorom okręgowym wydania zarządzeń w zakresie odmiennej regulacji dyżuru i wprowadzenia np. możliwości pełnienia dyżuru „zdarzeniowego” przez jednego prokuratora dla potrzeb kilku ościennych jednostek, położonych na tyle blisko, żeby nie przedłużać czasu oczekiwania na przyjazd prokuratora. Ryzyko równoczesnego wystąpienia kilku zdarzeń ze skutkiem śmiertelnym, w których uczestniczyć musi prokurator jest bowiem niewielkie, a z pewnością prokurator okręgowy ma wiedzę, czy jest ono zwiększone na terenie konkretnych jednostek, i będzie wiedział, które jednostki może łączyć do wspólnego dyżuru, a które nie. Taki system był przez pewien okres wprowadzony w Policji, gdy jeden technik dyżurował na trzy powiaty.

Kolejnym problemem jest kwestia dojazdów. Nie każdy prokurator ma prawo jazdy i dysponuje własnym samochodem. Kierowcy w prokuraturach zatrudnieni są jedynie w godzinach urzędowania, nie ma podstaw więc, by dowozili prokuratora na zdarzenie. Wielokrotnie prokuratorów na zdarzenia dowozi Policja, jednakże jest to w zasadzie dopuszczalne jedynie w obrębie właściwości miejscowej odpowiedniej komendy, a prokuratorzy dyżurujący często mieszkają poza jej obszarem. Problem ten powinien zostać rozwiązany systemowo. Na chwilę obecną warto wprowadzić uprawnienie dla prokuratora regionalnego lub okręgowego do zawierania porozumień z Policją albo innymi służbami dotyczących transportu prokuratora na miejsce zdarzenia, aby było to ustalone formalnie i transparentnie.

- 7. Zasadne jest uchylenie § 71 ust. 1a i § 176a ust. 2** w zakresie, w jakim przewidują one możliwość uczestniczenia w poszczególnych czynnościach procesowych przeprowadzanych w toku postępowania przygotowawczego prokuratora sprawującego zwierzchni nadzór służbowy nad tym postępowaniem, z uwagi na zastrzeżenia do tych regulacji z punktu widzenia wynikającej z art. 56 § 1 ustawy – Prawo o prokuraturze zasady samodzielnego prowadzenia przez prokuratora postępowania przygotowawczego, jak i wyrażonej w art. 7 tej ustawy zasady jego niezależności przy wykonywaniu czynności określonych w ustawach.

8. **Zasadne jest nadanie § 106 następującego brzmienia:** „Śledztwo lub dochodzenie wszczęte w sprawie prowadzi się w stosunku do wszystkich czynów ujawnionych w jego toku, jeżeli ich łączne prowadzenie nie będzie wpływało na przedłużenie prowadzonego postępowania”.
9. **Zasadne jest nadanie § 107 następującego brzmienia:** „Jednym postępowaniem przygotowawczym obejmuje się wszystkie czyny pozostające w związku podmiotowym lub przedmiotowym z czynem stanowiącym podstawę jego wszczęcia, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 34 § 3 k.p.k. jak też, jeżeli ich łączne prowadzenie nie będzie wpływało na przedłużenie prowadzonego postępowania”.

W myśl obowiązującej zgodnie z art. 10 k.p.k. zasady legalizmu – tj. prowadzenia wszystkich ujawnionych przestępstw w toku jednego postępowania – celowym wydaje się uregulowanie w sprawach wielowątkowych i wieloosobowych, gdzie mamy do czynienia z bardzo dużą ilością ujawnionych przestępstw kwestii możliwości wyłączenia z takich postępowań czynów niewiążących się w wątku głównym prowadzonego śledztwa - jeżeli ich łączne prowadzenie nie będzie wpływało na przedłużenie prowadzonego postępowania.

10. **Zasadne jest nadanie § 108 ust. 1a następującego brzmienia:** „W przypadku zaistnienia przesłanek przedmiotowych lub podmiotowych świadczących o łączności postępowań, postanowienie o połączeniu wydaje prokurator, prowadzący albo nadzorujący sprawę, do której włączane jest inne postępowanie”.

W wypadkach, kiedy sprawca swoimi działaniami doprowadził do pokrzywdzenia wielu osób (np. oszustwa internetowe, fałszywe platformy inwestycyjne itp.), notorycznie ma miejsce sytuacja, że pokrzywdzeni składają zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w miejscu swojego pobytu, co skutkuje wielokrotnie równoległym prowadzeniem wielu postępowań przeciwko tej samej (na początku z reguły nieustalonej) osobie, a tym samym powielane są te same czynności dowodowe (np. zwolnienia z tajemnicy bankowej czy telekomunikacyjnej). Prowadzi do z jednej strony do marnotrawienia zasobów prokuratury, z drugiej zaś – w przypadku ustalenia sprawcy – do licznych postępowań sądowych o czyny z tego samego ciągu przestępstw, a następnie do konieczności wydawania (często wielokrotnie) wyroków łącznych, a w przypadku

potraktowania choćby przez jeden z sądów działania sprawcy jako czynu ciągłego – do powstania sytuacji *res iudicata* w odniesieniu do pozostałych, nieobjętych danym wyrokiem, pokrzywdzonych.

Tego typu sprawy powinny być bezwzględnie prowadzone łącznie, w jednym postępowaniu. Niestety, zarówno policjanci, jak i prokuratorzy, robią wszystko, by nie prowadzić tzw. postępowań zbiorczych, wykorzystując obecną treść § 108 ust. 1a Regulaminu, że decyzję o połączeniu wydaje prokurator, do którego postępowania dana sprawa miałaby być dołączona, i często bezpodstawnie i bez uzasadnienia odmawiając takiego połączenia. Zasada łączenia postępowań, w przypadku zaistnienia przesłanek, powinna być natomiast bezwyjątkowa.

11. **Zasadnym jest nadanie § 110 zd. 2 następującego brzmienia:** *„W razie stwierdzenia, że sprawca przestępstwa podlegającego orzecznictwu sądów powszechnych popełnił także przestępstwo podlegające orzecznictwu sądów wojskowych lub wspólnie z osobą podlegającą orzecznictwu tych sądów, albo w przypadku sprawcy, dla którego właściwa jest Żandarmeria Wojskowa (art. 3 ust. 2 ustawy o Żandarmerii Wojskowej), po dokonaniu czynności niezbędnych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa, sprawa przekazywana jest właściwemu prokuratorowi do spraw wojskowych. Dotyczy to także czynności w sprawach żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium RP oraz członków ich personelu cywilnego i rodzin, niezależnie od tego, czy podlegają jurysdykcji sądów polskich. Czynności w niezbędnym zakresie w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych oraz w sprawach wobec sprawców, dla których właściwa jest Żandarmeria Wojskowa (art. 3 ust. 2 ustawy o Żandarmerii Wojskowej), a także w sprawach żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium RP oraz członków ich personelu cywilnego i rodzin, wykonują jednostki organizacyjne prokuratury właściwe ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa, które następnie sprawę przekazują niezwłocznie właściwemu prokuratorowi do spraw wojskowych”.*
12. **Zasadne jest wprowadzenie zapisu iż,** działy do spraw wojskowych prokuratur rejonowych i wydziały do spraw wojskowych prokuratur okręgowych, prowadzą i nadzorują postępowania przygotowawcze w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych oraz w sprawach wobec sprawców, dla których właściwa jest Żandarmeria

Wojskowa (art. 3 ust. 2 ustawy o Żandarmerii Wojskowej), a także że wykonują czynności w sprawach żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium RP oraz członków ich personelu cywilnego i rodzin, niezależnie od tego, czy podlegają oni jurysdykcji sądów polskich. Ponadto nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służby w wymienionych kategoriach spraw realizowany winien być przez wydziały do spraw wojskowych prokuratur okręgowych i Departament do Spraw Wojskowych PK.

Dotychczasowa praktyka prowadzenia tego typu postępowań w strukturach organizacyjnych do spraw wojskowych realizowana jest bowiem jedynie w oparciu o polecenia Prokuratora Krajowego z dnia 16.10.2017 r. pismo PK I BP 024.15.2017 oraz z dnia 2.07.2024 pismo 1001-1.024.16.2024. Kierując się jednak względami dobra wymiaru sprawiedliwości i efektywnego prowadzenia postępowania przygotowawczego należy dopuścić możliwość, aby w uzasadnionych wypadkach, w których wobec sprawcy właściwa jest Żandarmeria Wojskowa, lecz nie podlegają oni właściwości sądów wojskowych (sprawy wieloosobowe, wieloczynowe, zaawansowane, z podrzędną rolą sprawcy żołnierza), sprawa taka prowadzona była na ogólnych zasadach właściwości, natomiast sprawcę podlegającego właściwości sądów wojskowych należy wyłączyć do odrębnego prowadzenia i przekazać właściwemu prokuratorowi do spraw wojskowych.

- 13. Zasadne jest wprowadzenie zapisu, iż sprawy o czyny popełnione przez żołnierzy wojsk obcych oraz członków personelu cywilnego i ich rodzin, niezależnie od tego, czy podlegają jurysdykcji sądów polskich, winny być realizowane w wydziałach do spraw wojskowych prokuratur okręgowych.**

Zapis powyższy będzie korelował z art. 8 ust. 2 ustawy z 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium RP (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1770), który wskazuje, iż w prokuraturze okręgowej w wydziale do spraw wojskowych prowadzi się sprawy karne o czyny popełnione przez żołnierzy wojsk obcych oraz członków ich personelu cywilnego w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

- 14. Zasadne jest wprowadzenie zapisu, iż w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych oraz w sprawach wobec sprawców,**

dla których właściwa jest Żandarmeria Wojskowa (art. 3 ust. 2 ustawy o Żandarmerii Wojskowej), a także żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium RP oraz członków ich personelu cywilnego i rodzin niezależnie od tego, czy podlegają jurysdykcji sądów polskich, zadania związane ze współpracą z mediami w jednostkach organizacyjnych prokuratury, w których utworzono wydziały i działy do spraw wojskowych wykonuje właściwy zastępca prokuratora okręgowego do spraw wojskowych.

15. **Zasadne jest wprowadzenie zapisu**, iż w skład zespołów wizytacyjnych prowadzących wizytację i lustrację prokuratur okręgowych i rejonowych, w których utworzono wydziały i działy do spraw wojskowych, wchodzi wyznaczeni prokuratorzy jednostek nadrzędnych do spraw wojskowych lub z innych prokuratur okręgowych, w których utworzono wydziały do spraw wojskowych.
16. **Zasadne jest wprowadzenie zapisu**, iż czynności procesowe w sprawach o czyny popełnione przez żołnierzy wojsk obcych oraz członków personelu cywilnego i rodzin, oraz w sprawach żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium RP oraz członków ich personelu cywilnego i rodzin, jeżeli umowa międzynarodowa, której RP jest stroną, stanowi, iż nie podlegają właściwości sądów wojskowych, winny być realizowane w wydziałach do spraw wojskowych prokuratur okręgowych, adekwatnie do zapisu art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium RP (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1770).
17. **Zasadne jest nadanie § 114 ust. 1 zd. 2 następującego brzmienia:**
„Zmiana zamieszkania lub czasowego pobytu przez pokrzywdzonego po wszczęciu postępowania nie powoduje zmiany właściwości prokuratury”.

Brzmienie dotychczasowego zapisu o właściwości prokuratury w zakresie czynów z art. 209 k.k. powoduje sytuacje, w których prokuratury przekazują wzajemnie zaawansowane dowodowo postępowania, często już długotrwałe, tylko z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania przez pokrzywdzonego, co jest nieracjonalne i wymusza na nowym referencie sprawy w nowej właściwej prokuraturze zapoznawanie się ze sprawą od podstaw.

18. **Zasadne jest nadanie § 114 ust. 2 następującego brzmienia:** *„W sprawach o przestępstwa popełnione za pośrednictwem sieci teleinformatycznej i telekomunikacyjnej postępowanie*

przygotowawcze prowadzi się lub nadzoruje w jednostce, na której obszarze właściwości sprawca działał. Jeżeli nie można ustalić miejsca działania sprawcy, właściwą do prowadzenia lub nadzorowania postępowania jest ta jednostka, na obszarze właściwości której zamieszkuje lub czasowo przebywa pokrzywdzony”.

Z reguły przy przestępstwach popełnianych za pośrednictwem sieci informatycznej, szczególnie na początku postępowania, w zasadzie niemożliwe jest ustalenie miejsca działania sprawcy. Stąd większość tych spraw prowadzona jest w jednostkach, gdzie zostało złożone zawiadomienie. Jednakże niektóre prokuratury są z tego powodu obciążone znaczną ilością spraw, gdyż na ich terenie znajduje się wiele instytucji, do których pokrzywdzeni takie zawiadomienia składają. Najbardziej widać to na przykładzie Prokuratury Rejonowej Warszawa-Mokotów w Warszawie, na terenie właściwości której mieści się nie tylko ta jednostka, ale także Prokuratura Okręgowa w Warszawie, Prokuratura Krajowa oraz Komenda Główna Policji, a także komendy i komisariaty właściwe dla Mokotowa i Wilanowa.

Z tego powodu, by odciążyć jednostki, w właściwości miejscowej których jest wiele tego typu instytucji, wskazana jest zmiana właściwości prowadzenia postępowań o czyny dokonane za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej, w przypadku niemożności ustalenia miejsca działania sprawcy, na miejsce zamieszkania pokrzywdzonego, a więc miejsce, gdzie nastąpił skutek czynu.

- 19. Zasadne jest wprowadzenie w § 114 ust. 5 o następującym brzmieniu:** *„W sprawach o przestępstwo określone w 244c § 1 k.k. postępowanie przygotowawcze prowadzi się lub nadzoruje w jednostce, na której obszarze właściwości stale zamieszkuje lub czasowo przebywa sprawca”.*

Nowe przestępstwo z art. 244c § 1 k.k. rodzi problemy związane z ustaleniem, gdzie jest miejsce działania sprawcy – czy tam, gdzie sprawca mieszka (ujęcie niecywilistyczne), czy tam gdzie mieszka wierzyciel (ujęcie cywilistyczne albowiem zasądzona wierzytelność stanowi według przepisów k.c. tzw. dług oddawczy, a więc dług, który realizuje się w miejscu zamieszkania lub siedzibie wierzyciela – w sporach o właściwość koncepcja ta nie jest jednak

akceptowana), czy tam gdzie siedzibę ma sąd. Siedziba sądu drastycznie ograniczy właściwość tylko do wybranych prokuratur, gdyż wiele prokuratur nie ma na swoim obszarze żadnego sądu. Siedziba lub miejsce zamieszkania wierzyciela znacząco obciążą prokuratury wielkomiejskie z uwagi na siedziby banków, zakładów ubezpieczeń, podmiotów prowadzących sklepy internetowe (np. allegro, olx) czy też firm pożyczkowych. Natomiast miejsce zamieszkania lub czasowego pobytu dłużnika jest czytelne i zapewni równomierne rozłożenie spraw z tej kategorii między prokuratury powiatowe i wielkomiejskie.

20. **Zasadne jest wprowadzenia § 140 b o treści:** *„Sprawy w zakresie dotyczącym przestępstw karnych skarbowych i pozostających z nimi w idealnym zbiegu przestępstw karnych prowadzonych przez jednostki Krajowej Administracji Skarbowej są nadzorowane przez prokuratury właściwe z uwagi na siedzibę jednostki Krajowej Administracji Skarbowej prowadzącej daną sprawę”.*

Wprowadzenie przedmiotowego przepisu regulującego w sposób odmienny od ogólnych zasad właściwość miejscową prokuratur, ma na celu likwidację – niewłaściwej praktyki prowadzenia postępowań przygotowawczych przez Urzędy Celno-Skarbowe z obszaru całej Polski pod nadzorem w większości warszawskich prokuratur. W znacznej mierze postępowania te dotyczą podatników mających na terenie Warszawy swoje siedziby, mieszczące się w biurach wirtualnych. Podatnicy ci winni dokonywać rozliczeń podatkowych w urzędach skarbowych na terenie Warszawy. W praktyce przedsiębiorcy zazwyczaj nie prowadzą na terenie Warszawy jakiegokolwiek działalności, a ich aktywność w większości ogranicza się z do składania drogą elektroniczną nierzetelnych deklaracji podatkowych, czy też wystawiania nierzetelnych faktur VAT. Po zainicjowaniu postępowania dany UCS zwraca się więc do prokuratury rejonowej właściwej miejscowo ze względu na adres siedziby spółki z wnioskami o wydanie wszczęcie śledztwa, wydanie postanowień o żądaniu wydania rzeczy czy zatwierdzenie przeprowadzonych przeszukań. W dalszym toku postępowania przygotowawcze prowadzone są pod nadzorem prokuratury, która wykonała ww. czynności. Obowiązująca obecnie zasada nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia, wpływa negatywnie na jakość prowadzonych postępowań, a co najistotniejsze generuje

znaczne koszty. Akta sprawy są bowiem przesyłane, bądź przewożone pomiędzy zazwyczaj odległymi miastami. Prowadzący sprawę nie mają możliwości bieżącego, osobistego konsultowania toku postępowania z nadzorującymi je prokuratorami.

Opisany powyżej problem w głównej mierze dotyczy prokuratur z okręgów warszawskich. Praktyka wskazuje bowiem, iż grupy przestępcze celowo wykorzystują do swojej działalności spółki z siedzibą w Warszawie, mając świadomość, iż nieprawidłowości w zakresie dokonywanych przez nie rozliczeń podatkowych będą wyłapywane przez właściwe urzędy skarbowe z opóźnieniem. W konsekwencji warszawskie prokuratury prowadzą postępowania przygotowawcze np. z Podkarpackim UCS w Przemyślu czy Lubuskim UCS w Gorzowie Wlk.

21. **Zasadne jest wprowadzenie w § 116 ust. 3 zd. 2 o następującym brzmieniu:** *„Jednostka organizacyjna prokuratury, która wystąpiła o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego przesyła jednocześnie kopię wniosku o rozstrzygnięcie sporu o właściwość jednostce, która przekazała sprawę według właściwości. Jednostka, która przekazała sprawę według właściwości może w terminie 3 dni od dnia otrzymania odpisu wniosku o rozstrzygnięcie sporu, przestać do jednostki rozstrzygającej spór o właściwość swoje stanowisko co do sporu”.*

Jednostka przekazująca sprawę według właściwości miejscowej nie ma obecnie możliwości odnieść się do argumentów jednostki (czasem bardzo szczegółowych i rozbudowanych), która wystąpiła o rozstrzygnięcie sporu a samo rozstrzygnięcie jednostki wyższego rzędu jest niezaskarżalne. W związku z tym możliwość zajęcia stanowiska co do wniosku o rozstrzygnięcie sporu umożliwia odniesienie się do argumentów jednostki inicjującej spór i pozwala jednostce rozstrzygającej spór na podjęcie decyzji po rozważeniu argumentów wszystkich stron.

22. **Zasadne jest wskazanie w § 116 ust. 3 i 4, że właściwa do rozpoznawania sporów kompetencyjnych jest jednostka nadrzędna prokuratury, w której właściwości miejscowej nie pozostają jednostki prokuratury będące stronami sporu kompetencyjnego, zapewni obiektywizm w rozpoznawaniu tego typu spraw.**
23. **Zasadne jest zezwolenie prokuratorom rejonowym na samodzielne prowadzenie obrotu zagranicznego w formie ENA, END i**

pomocy konsularnej, co wymaga przyjęcia zmian w następujących przepisach:

§ 30 pkt 7: „obrót prawny z zagranicą w zakresie spraw prowadzonych w jednostce”.

§ 31 ust. 1 pkt 3: „obrót prawny z zagranicą w zakresie spraw prowadzonych w wydziale”.

§ 36 pkt 6: „obrót prawny z zagranicą w zakresie spraw prowadzonych w jednostce”.

§ 37 ust. 1 pkt 5: „obrót prawny z zagranicą w zakresie spraw prowadzonych w dziale”.

§ 260 ust. 1: „Wniosek o udzielenie pomocy prawnej w sprawie karnej sporządza się w języku polskim. Wniosek podpisuje Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, okręgowy albo rejonowy oraz opatruje się pieczęcią urzędową prokuratury”.

§ 226: „Wniosek o pomoc prawną polegający na przesłuchaniu obywatela polskiego w charakterze podejrzanego, świadka lub biegłego, Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy przesyła bezpośrednio do właściwego urzędu konsularnego”.

§ 260 ust. 3: „Doręczenia zgodnie z ust. 1 i 2 wykonuje jednostka prokuratury, w której prowadzone albo nadzorowane było postępowanie, którego doręczane pismo dotyczy”.

§ 271: „1. Czynności w ramach pomocy prawnej przeprowadza prokurator Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, prokurator Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, prokurator właściwego wydziału zamiejscowego, prokurator właściwej prokuratury regionalnej, prokurator właściwej prokuratury okręgowej lub prokurator właściwej prokuratury rejonowej.

2. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy przemawiają za tym względy ekonomiki procesowej, czynności, o których mowa w ust. 1, mogą wykonywać jednostki Policji lub KAS pod nadzorem jednostki przekazującej”.

§ 273: „Jeżeli otrzymany wniosek zawiera prośbę o dokonanie czynności poza właściwością miejscową danej jednostki, wniosek taki należy niezwłocznie przekazać właściwemu wydziałowi zamiejscowemu, właściwej prokuraturze regionalnej, okręgowej albo rejonowej, z jednoczesnym powiadomieniem o tym strony wzywającej”.

§ 275: „Wniosek organu państwa obcego o dopuszczenie do udziału w czynnościach jego przedstawiciela rozpoznaje Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy właściwy dla miejsca dokonania tych czynności”.

§ 290 ust. 1: „O zastosowaniu przez sąd i uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec obywatela państwa obcego Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy, na wniosek osoby zatrzymanej lub gdy umowa międzynarodowa tak stanowi, wysyła pisemne zawiadomienie bezpośrednio do właściwego terytorialnie urzędu konsularnego lub do właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego. W odniesieniu do obywateli państw obcych, z którymi Rzeczpospolita Polska nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych, oraz osób korzystających z prawa azylu zawiadomienie kieruje się do właściwej w sprawach konsularnych komórki organizacyjnej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych”.

§ 291 ust. 1: „Naczelnik właściwego wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy bezzwłocznie powiadamia, za pośrednictwem Prokuratury Krajowej, właściwą w sprawach protokołu dyplomatycznego komórkę organizacyjną urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw

zagranicznych o prowadzeniu postępowania karnego dotyczącego osoby korzystającej z immunitetu dyplomatycznego i konsularnego”.

§ 291 ust. 2: „Na naczelniku właściwego wydziału zamiejscowego, prokuratorze regionalnym, prokuratorze okręgowym albo prokuratorze rejonowym spoczywa obowiązek powiadamiania Prokuratury Krajowej o decyzjach procesowych wydawanych w sprawach, o których mowa w ust. 1”.

§ 292 ust. 1: „W sytuacji określonej w art. 607a k.p.k. wniosek o wydanie europejskiego nakazu aresztowania, zwanego dalej „nakazem”, kieruje do sądu okręgowego Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego miejscowo wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy”.

§ 292 ust. 5: „Przejęcia osoby ściganej podlegającej przekazaniu do Rzeczypospolitej Polskiej w wykonaniu nakazu dokonuje Prokuratura Krajowa, właściwy wydział zamiejscowy, właściwa prokuratura regionalna, prokuratura okręgowa lub prokuratura rejonowa po bezpośrednich uzgodnieniach z organem sądowym państwa wykonania nakazu albo za pośrednictwem punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Sądowej lub Prokuratury Krajowej”.

§ 292 ust. 7: „W sytuacji określonej w art. 607e § 3 pkt 8 k.p.k. wniosek do sądu okręgowego właściwego do wydania europejskiego nakazu aresztowania kieruje Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego miejscowo wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy”.

§ 292 ust. 8: „Wystąpienie określone w art. 607h § 1 k.p.k. kieruje bezpośrednio Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego miejscowo wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy”.

§ 296: „O wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia, postanowienia o

zastosowaniu środka zapobiegawczego określonego w art. 272, art. 275, art. 275a lub art. 276 k.p.k. albo europejskiego nakazu ochrony występuje Dyrektor Departamentu do Spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, naczelnik właściwego miejscowo wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy albo prokurator rejonowy”.

§ 299: „Orzeczenie organu sądowego innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o zatrzymaniu dowodów lub mające na celu zabezpieczenie mienia, orzeczenie wydane w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania i nakładające na osobę, przeciwko której w tym państwie prowadzone jest postępowanie karne, obowiązek określony w art. 607zh § 1 k.p.k. albo europejski nakaz ochrony wykonuje prokurator właściwej miejscowo prokuratury rejonowej.”

§ 301: „Jeżeli okaże się, że dowody lub mienie, których dotyczy orzeczenie sądowe organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, znajdują się lub są przechowywane na obszarze właściwości różnych prokuratur rejonowych, jednostka, do której wpłynęło orzeczenie, przekazuje niezwłocznie jego odpisy wszystkim właściwym miejscowo prokuratorom rejonowym, powiadamiając o tym organ sądowy państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który wystąpił z orzeczeniem. Wówczas każda z właściwych miejscowo prokuratur bada, czy nie zachodzą przesłanki do odmowy wykonania orzeczenia, jak również wydaje postanowienie w przedmiocie wykonania tego orzeczenia”.

§ 312: „Wpisów danych SIS w sprawach pozostających na etapie postępowania przygotowawczego dokonują Prokuratura Krajowa, wydziały zamiejscowe, prokuratury regionalne, prokuratury okręgowe i prokuratury rejonowe”.

§ 317: „W przypadku zaistnienia potrzeby uzyskania wglądu do danych Wizowego Systemu Informacyjnego, z zastrzeżeniem wynikającym z art. 7 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o SIS oraz VIS, Prokurator Krajowy, naczelnik wydziału zamiejscowego, prokurator regionalny, prokurator okręgowy lub prokurator rejonowy zwraca się w tej sprawie do Komendanta Głównego Policji jako centralnego punktu dostępu do

Krajowego Systemu Informatycznego, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy o SIS oraz VIS”.

Obecnie cały obrót zagraniczny w sprawach prowadzonych przez prokuratury rejonowe wykonywany jest przez właściwe miejscowo prokuratury okręgowe. W wielu przypadkach funkcja prokuratur okręgowych sprowadza się do czysto technicznych, żeby nie powiedzieć pocztowych, kwestii – powoływania biegłych tłumaczy, przesyłania korespondencji zagranicę, sporządzenia pisma przewodniego do END (który podpisany jest przez prokuratora rejonowego), bez możliwości ingerencji w przesyłane zagranicę dokumenty. Nie ma żadnego uzasadnienia merytorycznego, by do takich formalnych kwestii wykorzystywać zasoby prokuratury okręgowej, podczas gdy prokuratury rejonowe mogłyby je bez żadnego uszczerbku na sprawności i jakości postępowania wykonywać samodzielnie.

Jeśli chodzi o END-y jest to tym bardziej wskazane, jako że celem wprowadzenia tego instrumentu europejskiego było uproszczenie komunikacji między organami w poszczególnych krajach UE, a w większości państw unijnych END-y wysyłane są bezpośrednio przez jednostkę, która prowadzi postępowanie, którego END dotyczy, a także wykonywane są przez jednostki najniższego szczebla. Prokuratorzy prokuratur regionalnych i okręgowych wysyłają END-y samodzielnie, bez pośrednictwa działu ds. współpracy międzynarodowej, tym samym taką samodzielność powinni mieć też prokuratorzy prokuratur rejonowych. Kolejnym argumentem za przeniesieniem obrotu zagranicznego w tym zakresie na prokuratury rejonowe jest wprowadzany stopniowo system elektronicznego przekazywania END-ów, który również ma ułatwić i przyspieszyć ich wykonanie. Sprzeczne więc z ideą unijną uproszczenia komunikacji między organami poszczególnych państw członkowskich, jest istniejąca w Polsce hierarchiczność takiej komunikacji w przypadku prokuratur rejonowych. Jednocześnie należy mieć świadomość, że zezwolenie prokuratorom rejonowym na bezpośrednią obsługę własnych END-ów znacznie odciąży w tym względzie prokuratury okręgowe i pozwoli wykorzystać prokuratorów prokuratur okręgowych do innych zadań merytorycznych, a nie czysto formalnych. Przykładowo, w samej Prokuraturze Okręgowej w Warszawie wysyłanych jest rocznie ok. 400 END-ów w sprawach

prokuratur rejonowych. Jeśli zaś chodzi o END-y przychodzące, to liczba ta kształtuje się od kilku lat na poziomie ok. 960, z czego i tak zasadniczą część czynności prokuratorzy prokuratury okręgowej zlecają do wykonania jednostką niższego szczebla, co wydłuża jedynie czas wykonania END-a oraz zwiększa liczbę korespondencji między jednostkami, obciążając tym samym również bezproduktywnie personel urzędniczy.

Te same argumenty dotyczą ENA kierowanego w sprawach prowadzonych przez prokuratury rejonowe – brak jakichkolwiek racjonalnych podstaw, by wnioski do sądu w tym przedmiocie kierowała prokuratura okręgowa.

Analogiczną uwagę należy zgłosić do kwestii pomocy prawnych konsularnych, które prokuratorzy prokuratur rejonowych powinni być uprawnieni do wysyłania bezpośrednio do Polskich konsulatów, co najwyżej z podpisem prokuratora rejonowego.

24. **Zasadne jest wprowadzenie w § 219 pkt 2a o następującym brzmieniu:** *„okoliczność, iż postępowanie nie dostarczyło podstaw do wniesienia przeciwko niemu aktu oskarżenia”*.
25. Uzasadnione wydaje się także rozważenie **zmodyfikowania obecnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie Działu VI „Skargi i wnioski”** celem zoptymalizowania procedowania w tym zakresie.
26. **Zasadne jest dodanie odpowiednika § 108 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych**, który brzmi: *W przypadku gdy dowody rzeczowe są przedmiotami znikomej wartości, nie podlegają zwrotowi uprawnionym osobom, bądź nie zostały odebrane w wyznaczonym terminie i staną się zbędne dla dalszego postępowania, zamiast dokonywania ich zniszczenia, można je objąć gospodarką odpadami w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, 1597, 1688, 1852 i 2029).*
27. **Zasadne jest wprowadzenie rozwiązania analogicznego do § 410 ust. 2 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych.** Jeżeli bowiem w zakresie przedmiotu pozostającego w dyspozycji prokuratury sąd orzeknie przepadek poprzez zniszczenie, a wartość przedmiotu nie jest znaczna lub wręcz jest znikoma lub przedmiot nie przedstawia właściwie żadnej wartości, to wykonanie takiego orzeczenia

można byłoby powierzyć kierownikowi 4 sekretariatu (względnie upoważnionemu pracownikowi sekretariatu) podobnie, jak ma to miejsce w przypadku sądów.

Brzmienie ww. przepisu stanowi w zasadzie rozwiązanie dla olbrzymiej ilości zalegających w magazynach prokuratur i policji dowodów rzeczowych (tych właściwie uznanych za dowody rzeczowe i tych uznanych za nie w sposób niewłaściwy), którymi są stare ubrania, pościelenia, słoiki, wyjęte wkładki do zamków, klucze, opakowania po substancjach, fragmenty szkła, kartki papieru itp., a które nie przedstawiają żadnej wartości, nie zgłaszają się po nie osoby uprawnione i z uwagi na upływ czasu (często wiele lat, nawet do lat 80 ubiegłego wieku) mogłyby zostać uznane za odpady i stosownie do ustawy o gospodarce odpadami zutylizowane do pojemnika przeznaczonego na tego rodzaju odpad. Nie jest zrozumiałe, dlaczego w sądach w ten właśnie sposób „czyszczone” są magazyny z zalegających przedmiotów bez wartości, a w prokuraturach takich działań nie można podjąć z uwagi na brak regulacji w tym zakresie i to pomimo faktu, że wiele z tych przedmiotów dotyczy spraw przedawnionych.

Wiceprzewodniczący
Krajowej Rady Prokuratorów
przy Prokuratorze Generalnym

Prokurator Krajowy
Dariusz Korneluk